

Міністерство освіти і науки України

Херсонський державний Університет

Факультет культури і мистецтв

Кафедра вокалу та хорових дисциплін

Чехуніна А. О.

ІСТОРІЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

Методичні рекомендації до семінарських занять

для студентів I курсу

спеціальності 6.020101 «Культурологія»

денної форми навчання

Херсон

2015

3

УДК 78.03(076) – 057. 875
ББК 85.31
Ч-56

Рекомендовано до друку Вченою радою ХДУ

Протокол №2 від 26.10.2015 р.

Схвалено науково-методичною радою ХДУ

Протокол №1 від 20.10.2015 р.

Розглянуто на засіданні кафедри вокалу та хорових дисциплін

Протокол №2 від 06.10.2015 р.

Укладач:

Чехуніна А. О. кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри вокалу та хорових дисциплін факультету культури і мистецтв Херсонського державного університету

Рецензенти:

Черкасов В. Ф. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри музично-теоретичних та інструментальних дисциплін КДПУ ім. В. Винниченка

Муравська І. В. – кандидат мистецтвознавства, в. о. професора кафедри теоретичної та прикладної культурології ОНМА ім. А. В. Нежданової.

Чехуніна А. О.

Ч-56 Історія музичного мистецтва : Методичні рекомендації до семінарських занять для студентів I курсу спеціальності 6.020101 «Культурологія» денної форми навчання / Чехуніна А. О.; Херс. держ. ун-т.– Херсон: ХДУ, 2015.– 58с.

УДК 78.03(076) – 057. 875
ББК 85.31

Чехуніна А. О. 2015
ХДУ, 2015.

Навчальне видання

Чехуніна А. О.

ІСТОРІЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

Методичні рекомендації до семінарських занять
для студентів I курсу
спеціальності 6.020101 «Культурологія»
денної форми навчання

ВСТУП

В процесі реформування системи вищої освіти особливого значення набуває гуманізація освіти, естетична підготовка та підвищення освітньо-культурного рівня майбутніх фахівців різних професійних напрямків, в тому числі й студентів спеціальності «Культурологія». У зв'язку із цим природним є введення в структуру культурологічної освіти такої важливої дисципліни як «Історія музичного мистецтва». Ця дисципліна є невід'ємною складовою професійної підготовки культурологів, оскільки відображає цілісну картину історичного розвитку світової музичної культури. Важливим є тісний зв'язок курсу «Історія музичного мистецтва» з іншими навчальними дисциплінами, які виявляють специфіку історичного процесу розвитку культури («Основи мистецтвознавства», «Вступ до культурології», «Історія світової культури», «Історія української культури», «Основи естетики», «Основи акторської майстерності та режисури», «Навчальний театр», «Історія світового театру та літератури», «Авангардні пошуки в сучасній культурі» тощо).

Згідно з навчальним планом, курс «Історія музичного мистецтва» входить до дисциплінарного комплексу «Теорія та історія мистецтва» та вивчається у перший рік навчання. Курс розрахований на 4,5 кредити, 135 годин (32 лекційних, 30 семінарських, 73 години самостійної роботи), завершується диференційованим заліком. Студенти вивчають: історію музичного мистецтва Стародавнього світу; історію музичного мистецтва Західної Європи IX-XVIII століть; зарубіжне музичне мистецтво від XIX ст. до сучасності; музичне мистецтво Росії та України від витоків й до сучасності.

Курс побудовано у історико-хронологічній послідовності з дотриманням монографічного принципу вивчення творчості композиторів. Вибір музичних творів, що включені до програми, зумовлений їх значенням у творчості

композиторів, яскравістю художньо-образного змісту та стильових властивостей.

Метою викладання навчальної дисципліни «Історія музичного мистецтва» є вивчення основних етапів еволюції музичного мистецтва, його провідних напрямків, стилів, жанрів починаючи з архаїчних форм до сучасності; усвідомлення ролі музичного мистецтва, що має специфічні мовні засоби виразності, в контексті розвитку загальносвітової культури.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Історія музичного мистецтва» є **методичні:**

- навчити розуміти і використовувати у майбутній професійній діяльності основні теоретичні і практичні положення курсу;

- розвивати потребу у здобутті наукових знань про явища музично-культурного життя, формувати музичну культуру особистості;

пізнавальні:

- формувати у студентів систему знань про окремі музично - художні явища у соціокультурному просторі; про основні риси того чи іншого музичного стилю, напрямку, течії і їх конкретні прояви у творчості різних композиторів; досягнення видатних композиторів та їх місце в історії музики;

практичні:

- розвивати аксіологічні та естетичні навички сприйняття різноманітних явищ музичної культури;

- використовувати набуті знання у подальшій дослідницькій практиці та діяльності за фахом.

Внаслідок вивчення курсу студент повинен знати: головні риси основних періодів музичного мистецтва, їх взаємозв'язок з періодизацією історії світової культури; характерні риси музично-творчого стилю представників різних національно-композиторських шкіл, їх найвидатніші музичні твори; найважливіші події і явища музичної культури, а також освоїти основні поняття і терміни музичного мистецтва.

Внаслідок вивчення курсу студент повинен уміти: пояснювати феномен музики як особливої форми художнього освоєння світу; пояснювати різноманітність художніх картин світу, специфіку музичного мислення, вміти розбиратися в музичних стилях і в засобах музичної виразності, використовувати здобуті знання у дослідницькій і педагогічній практиці, що має важливе значення в системі загальної гуманітарної підготовки.

У даному виданні, що враховує п'ятирічний досвід викладання дисципліни «Історія музичного мистецтва», містяться: плани семінарських занять з методичними рекомендаціями (із зазначенням імен видатних композиторів, їх найбільш відомих музичних творів для слухання та аналізування зі студентами-культурологами); питаннями до самоконтролю студентів; окреслено найбільш поширені поняття й терміни; додаються списки літератури та Інтернет-джерел; питання до семестрового контролю (диф. залік). Видання спрямоване допомогти студентам спеціальності «Культурологія» у підготовці до семінарських занять з курсу «Історія музичного мистецтва».

Серед знань і навичок, набутих на лекціях курсу й під час самостійної роботи, необхідними для підготовки семінарських занять бачаться: знання періодизації історії музики, основних напрямків західноєвропейської музичної культури; володіння основними письмовими та інтернет-джерелами з історії музики; вміння логічно, доказово і лаконічно висловлювати свою точку зору з дискусійних питань.

При підготовці до семінарських занять, для більш вдалого структурування доповіді, студентам бажано складати ретельний план до кожного пункту теми. При необхідності деякі пункти плану можуть бути висвітлені декількома студентами (наприклад, при розгляді у одному пункті плану персоналій двох-, або трьох композиторів). Огляд біографічного матеріалу повинен бути дуже лаконічним й акцентувати найбільш вагомні події, або цікаві факти. У огляді музичних творів бажано зосередити увагу на

змістовному та образно-емоційному наповнені та уникати занадто спеціалізованого музично-теоретичного аналізу.

№	Тематичний план курсу	Кількість годин		
		Лекц.	Семін.	Сам.
1.	Поняття «музична культура». Сутність і структура музичної культури. Музична культура первісного суспільства і ранніх рабовласницьких держав.	2		2
2.	Музична культура античності.		2	2
3.	Музична культура і мистецтво середньовіччя (V-XIII ст.)	2		2
4.	Музичне мистецтво Ренесансу (XIV-XVI ст.)		2	2
5.	Музична культура епохи бароко. Творчі постаті Г.Ф. Генделя, І.С. Баха.	2	2	2
6.	Музична культура XVIII ст.. Класицизм в музиці. Й. Гайдн, В.А. Моцарт, Л. ван Бетховен.	2	2	4
7.	Романтизм в музиці. Ф. Шуберт, К.М. Вебер, Ф. Мендельсон-Бартольдї, Р. Шуман, Г. Берліоз, Ф. Шопен, Ф. Ліст	2		4
8.	Національні композиторські школи 2-ої пол. XIX століття. Творчість Р. Вагнера, Дж. Верді, Ж-Бізе, Б. Сметани, А. Дворжака, Е. Гріга.		2	5
9.	Музична культура Західної Європи останньої третини XIX - початку XX століть. Австро-німецькій симфонізм: Й. Брамс, А. Брукнер, Р. Штраус, Г. Малер. Стиль «веризм»: П. Масканї, Р. Леонкавалло, Д. Пуччіні. Музичний імпресіонізм: К. Дебюсі. М. Равель.	2	2	4
10.	Музична культура Європи першої половини XX століття.	2	2	4

	Творчі постаті К. Орфа, Б. Бартока, П. Хіндеміта. Нововіденська школа та її представники: А. Шенберг, А. Берг, А. Веберн.			
11.	Творча група «Шістка» та її представники А. Онеггер, Д. Мійо, Ф. Пуленк. Творчість Дж. Гершвіна, І. Альбеніса, Е. Вілла-Лобоса.	2		4
12.	Музична культура Європи другої половини ХХ століття. Творчість О. Мессіана, П. Булеза, Дж. Кейджа, К. Штокгаузена, К. Пендерещького.		2	4
13.	Творчість Я. Ксенакіса, С. Райха, Ф. Гласса, Ж. Грізе, Т. Мюрая.	2		4
14.	Основні напрямки розвитку джазової та естрадної музики.		2	4
15.	Періодизація історії російського музичного мистецтва. Музична культура Росії від витоків до середини ХІХ століття. Творча діяльність М. Глінки, О. Даргомижського. Російська музична культура 60-70-х років ХІХ століття. Об'єднання «Могутня купка»: М. Мусоргський, О. Бородин, М. Римський-Корсаков.	2	2	2
16.	Музичне мистецтво Росії від 80-90-х років ХІХ століття – по 1917 рік. П. Чайковський, А. Лядов, С. Танєєв, О. Глазунов, О. Скребін, С. Рахманінов, І. Стравінський.	2	2	4
17.	Музичне мистецтво радянського періоду: С. Прокоф'єв, Д. Шостакович, А. Хачатурян, Г. Свірідов, Р. Щедрин.	2	2	4
18.	Музичний авангард. Творчість А. Шнітке, С. Губайдуліної, Е. Денісова.	2		4
19.	Основні етапи розвитку української музики. Українське музичне мистецтво від витоків до початку ХІХ століття. Хоровий концерт у творчості М. Березовського, Д. Бортнянського, А. Веделя.		2	2

20.	Музичне мистецтво України XIX – початку XX століття. С.С. Гулак-Артемівський – автор першої народно-національної опери «Запорожець за Дунаєм». Огляд творчої діяльності М. Лисенка, М. Калачевського, М. Леонтовича, К. Стеценка.	2	2	4
21.	Музичне мистецтво України радянського періоду. Творчі постаті Л. Ревуцького, Б. Лятошинського, жанрові уподобання композиторів В. Косенка, А. Штогаренка, К. Данькевича. Пісенна творчість П. Козицького, П. Майбороди, А. Кос-Анатольського, О. Білаша та ін.	2		
22.	Музичне мистецтво України 60-х – 90-х років XX століття. В. Губаренко, Л. Грабовський, В. Сильвестров, Ю. Іщенко, М. Скорик, Л. Дичко, Є. Станкович І. Карабиць – творчі портрети композиторів.		2	4
23.	Музичне мистецтво України періоду незалежності. Творчі портрети композиторів молодшої генерації: К. Цепколенко, О. Козаренко, С. Пілютикова, Ю. Гомельської, Б. Фроляк, А. Загайкевич.	2		4
	Всього	32	30	73

Плани семінарських занять

Семінарське заняття №1

Тема: Музична культура античності.

1. Особливості античного світосприйняття. Місце і функції музики в культурі Давньої Греції. Міфологія та народна пісня як ґрунт античного мистецтва.

2. Театр як явище синтезу мистецтв, музика в театрі. Синкретизм культури й особи музиканта.

3. Особливі функції хору в давньогрецькому театрі. Провідна роль вокальних жанрів.

4. Піфагорійська школа, Платон, Аристотель та його праця «Поетика». Музика як засіб виховання гармонійної людини.

5. Музика як точна наука. Музика як частина космічної гармонії. Антична музично-теоретична думка.

6. Музика Стародавнього Риму (короткий огляд).

Методичні рекомендації

Висвітлити ґрунтовне значення міфології у становленні античного мистецтва, театру як синтетичного виду мистецтва. Розкрити значення поняття синкретизм стосовно діяльності музиканта в античний період. Хор як основна діюча особа у давньогрецькому театрі, його склад, будова, місце у структурі античної драми. Погляди античних філософів на виховне значення музичного мистецтва. Розвиток музично-теоретичної думки у античний період. Математичний метод осягнення музичної гармонії. Тривалість кожної доповіді – 7-9 хвилин.

Питання до самоконтролю

1. Назвіть особливості та характерні риси античної музичної культури.
2. У чому виражається синкретизм стародавнього мистецтва?
3. Розповісти про значення музики у суспільному житті.
4. З яким пам'ятником античної літератури пов'язують виникнення хорового співу?
5. Назвіть найбільш відомі музичні інструменти античного періоду.
6. Представникам якої філософської школи належить відкриття акустичних законів музики?

Робота з термінологічним апаратом

Античне мистецтво, антропоморфізм, музика та міфологія (міф про Орфея і Еврідіку), артефакт, ліра, авлос, кіфара, хор, хоревти, хорег, аеди, мусичні змагання, синкретизм, тетрахорд, давньогрецькі лади, ритм, мелодія, гармонія

(енармоніка), псан, гімн, ода, діфірамб, кіфародічні номи, акустичні закони музики, гармонія небесних сфер.

Література та джерела

Античная музыкальная эстетика / вступ. очерк и собр. текстов А. Ф. Лосева; ред. В. П. Шестакова. – М.: Гос. муз. издат., 1960. – 303с.

Гаврилова, Л. В. История западноевропейской музыки. Ч. I: Античность. Средневековье. Возрождение / Л. В. Гаврилова. – Красноярск: КГАМиТ, 2008. – 127с.

Герцман, Е. Античное музыкальное мышление / Е. Герцман. – Ленинград : Музыка, 1986. – С. 8-15.

Гивенталь, И. Музыкальная литература / И. Гивенталь, Л. Щукина М. : Музыка, 1986. –Вып.1. – 444 с

Груббер, Р. Всеобщая история музыки / Р. Груббер. – М.: Музгиз, 1956. – 415 с.

Ливанова, Т. История западноевропейской музыки до 1789 года. В 2-х т. Т. 1. По XVIII век / Т. Ливанова. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Музыка, 1983. – 696 с.

Музыкальный энциклопедический словарь / гл. ред. Г. В. Келдыш. – М.: Сов. Энцикл., 1990. – 672 с.

Художня культура світу / Н. Миропольська, Е. Белкіна, Л. Масол, О. Оніщенко. – Київ, 2001. – 192 с.

Древнегреческая музыка [Электронный ресурс] // Музыкальная энциклопедия: в 6 т. – Режим доступа: <http://www.music-dic.ru/html-music-enc/d/2805.html>. – Заглавие с экрана

Древнеримская музыка [Электронный ресурс] // Музыкальная энциклопедия: в 6 т. – Режим доступа: <http://www.music-dic.ru/html-music-enc/d/2809.html>. – Заглавие с экрана.

Музыка древнего Рима [Электронный ресурс] // Музыкальная энциклопедия / под. ред. В. Ю. Келдыша. – Электрон. текст. дан. – М. : Сов.

энцикл., 1973—1982. – Режим доступа
<http://www.frateroleg.name/music/roman.htm>. – Заглавие с экрана

Музыкальная культура античности [Электронный ресурс]. – Режим доступа:
<http://orpheusmusic.ru/publ/90-1-0-314>. – Заглавие с экрана.

Сандюк, Л. О. Мистецтво європейського Середньовіччя. Основи культурології [Електронний ресурс] : електронна книга. – Режим доступу:
http://libfree.com/123137887_kulturologiyaantichne_mistetstvo.html#239. – Назва з екрана.

Ярошевич, Е. Театр античный [Электронный ресурс]. – Режим доступа:
<http://www.krugosvet.ru/node/39731>. – Заглавие с экрана

Семінарське заняття №2

Тема: Музичне мистецтво Ренесансу (XIV-XVI ст.)

1. Гуманізм музичної культури епохи Відродження. Світська і культова музика: секуляризація музично-творчої діяльності.

2. Роль особистості в професійному музичному мистецтві. Основні композитори епохи Відродження.

3. Розвиток нідерландської (франко-фламандської) школи хорової поліфонії (XV ст.). Творчість Г. Дюфаї, И. Окегема, Я. Обрехта, Ж. Депре. Становлення поліфонії суворого стилю.

4. «Високий» Ренесанс у музиці XVI ст. Зародження національних композиторських шкіл. Творчість К. Жанекена, О. Лассо, Дж. Палестрини. Особливості жанру мадригалу

5. Культурно-історичні передумови виникнення жанру опери. *Dramma per musica*. Діяльність представників Флорентійської камерати. Поява перших опер.

Методичні рекомендації

Розкрити важливість такого явища як секуляризація творчої діяльності музикантів епохи Відродження; знати основних композиторів епохи Відродження; розкрити значення нідерландської (франко-фламандської) школи хорової поліфонії (XV ст.) у розвитку поліфонії суворого стилю; визначити

роль художнього явища «Високий» Ренесанс у музиці XVI ст.; визначити культурно-історичні передумови виникнення жанру опери; висвітлити діяльність представників Флорентійської камерати.

У зв'язку з об'ємністю, теми п. п. 4-6 можуть бути висвітлені декількома студентами. Загальна тривалість доповіді з демонстрацією музичного матеріалу – 12-13 хвилин.

Питання до самоконтролю

1. У чому полягає сутність гуманізму епохи Відродження?
2. Роз'яснити значення терміну «секуляризація» стосовно до музичної творчості.
3. Яких найбільш відомих композиторів епохи Відродження ви знаєте?
4. Поясніть значення терміну «Нідерландська школа», назвіть найбільш яскраві риси даного творчого напрямку та відомих композиторів.
5. Якою була основна мета зібрань представників Флорентійської камерати?
6. Назвіть перші опери та їх авторів.

Робота з термінологічним апаратом

Культова та світська музика, поліфонія, секуляризація, поліфонія, імітація, контрапункт, школи хорової поліфонії, поліфонія суворого стилю, *cantus firmus*, імітація, мажор, мінор, фроттола, вілланела, кача, канцона. мадригал, шансон, камерата, опера.

Література та джерела

Варакина, Г. В. Основные этапы истории европейского искусства : учеб. пособ. / Г.В. Варакина. – Ростов на Дону: Феникс, 2006. – 183 с.

Гивенталь, И. Музыкальная культура XVII века // Музыкальная литература / И. Гивенталь, Л. Щукина - М., 1976. – .Вып.1. – С. 56-88.

Груббер, Р. Всеобщая история музыки / Р. Груббер. – М. : Музгиз, 1956. – 415 с.

Евдокимова, Ю. К. История полифонии. Музыка эпохи Возрождения / Ю. К. Евдокимова, Н. А. Симакова. – М. : Музыка, 1982. – 252 с.

Из истории культуры средних веков и Возрождения / ред. В. А. Карпушин; АН СССР, Науч. совет по истории мировой культуры. – М.: Наука, 1976. – 316 с.

Муравська, О.В. Нариси з історії зарубіжної музичної культури / О.В. Муравська – Одеса: Друкарський дім, 2010. – . Вип. 1. – 214 с.

Музыкальный энциклопедический словарь / гл. ред. Г. В. Келдыш. – М. : Сов. энцикл., 1990. – 672 с.

Возрождение [Электронный ресурс] // Музыкальная энциклопедия: в 6 т. – Режим доступа: <http://www.music-dic.ru/html-music-enc/v/1770.html>. – Заглавие с экрана.

Muzafon.com. [Электронный ресурс] – Режим доступа: <http://muzofon.com/>. – Заглавие с экрана

Музыка эпохи возрождения [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://musike.ru/imk/renaissance/music>. – Заглавие с экрана.

Classical Music 101 - A Beginners Paradise [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://classicalmusic.about.com/od/classicalmusic101/a/intro072104.htm>. – Заглавие с экрана.

Классическая музыка [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://classic-music.ru/composers.html>

Семінарське заняття №3

Тема: Музична культура епохи Бароко. Г.Ф. Гендель. І.С. Бах.

1. Бароко як стиль мистецтва, його естетика. Поняття «барочного гуманізму». Жанри епохи бароко.

2 Творча постать Г.Ф. Генделя. Жанрова різноманітність спадщини. Оперна та ораторіальна творчість. Характерні ознаки жанру ораторії на прикладі ораторій «Самсон», «Месія» (за вибором).

3. Г.Ф. Гендель. Інструментальна спадщина, її різновиди та жанри («Музика на воді», «Музика феєрверку», пасакалія з сюїти №7, сарабанда з сюїти № 11).

4. І.С. Бах – найвидатніший представник епохи Бароко в музиці. Жанрова універсальність творчості. Органна та клавирна творчість (Токата та фуга ре-мінор, хоральна прелюдія фа-мінор, прелюдія та фуга до-мінор з I тому ХТК). Оркестрова спадщина («Арія з Оркестрової сюїти ре мажор», «Музичний жарт» з Оркестрової сюїти сі-мінор).

5. І.С. Бах. Вокально-інструментальна творчість - кантати, ораторії, пасіони, меси (пасіон «Страсті за Матфеєм» - №1 Хор «Хід на Голгофу», № 47 Арія альта «Змилуйся наді мною»).

Методичні рекомендації

Визначити зміст поняття «барочного гуманізму», акцентувати увагу на суперечливість, неординарність образно-змістовного наповнення барочних творів. Ознайомитися з життєвим та творчим шляхом Г. Ф. Генделя. Визначити жанрові напрямки та переваги у творчості композитора. Творчість І.С. Баха як своєрідне підбиття підсумків попереднього розвитку музичного мистецтва. Звернути увагу на жанрову універсальність та масштабність творчого спадку. Загальна тривалість кожної доповіді з демонстрацією музичних фрагментів 11-13 хвилин.

Питання для самоконтролю

1. Визначити часові межі епохи бароко. Що означає термін бароко.
2. Які музичні жанри епохи бароко ви знаєте?
3. Назвіть основні віхи життєвого шляху Г.Ф. Генделя.
4. Які жанри можна назвати визначальними для творчості Г.Ф. Генделя?
5. Назвіть приклади пленерного жанру в творчості композитора.
6. Перерахувати міста, в яких жив і працював І.С. Бах.
7. Які відомі твори були створені ним в останній (лейпцизький) період життя?
8. Поясніть значення термінів «поліфонія», «імітація». Для яких жанрів барочної музики вони є визначальними?

9. Які ви знаєте найбільш відомі твори І.С. Баха для органу, клавіру, оркестру?

Робота з термінологічним апаратом

Поліфонія вільного стилю, імітація, інвенція, фуга, прелюдія, ораторія, пасіон, меса, кантата, хорал, концертто грассо, сюїта, соната, увертюра, ораторія, пасіон, меса, хорал, пленерні жанри.

Література та джерела

Галацкая, В. С. Музыкальная литература зарубежных стран: учеб. пособ. для муз. училищ / В. С. Галацкая. - 2-е изд. - М. : Госмузиздат, 1963. . вып.1 – 318 с.

Гивенталь, И. Георг Фридрих Гендель // Музыкальная литература. / И. Гивенталь, Л. Щукина – М., 1976. – Вып.1 – С. 88-238.

Горбачева, Е.Г. Популярная история музыки / Е. Г. Горбачева. – М.: Вече, 2002. – 512 с.

Захарова, О. Риторика и западноевропейская музыка XVII- первой половины XVIII века / О. Захарова. – М., 1983. – 77 с.

Муравська, О.В. Нариси з історії зарубіжної музичної культури / О. В. Муравська – Одеса: Друкарський дім, 2010. – . Вип.1. – С.65-74.

Художня культура світу / Н. Миропольська, Е. Белкіна, Л. Масол, О. Оніщенко. – Київ, 2001. – 192 с.

Музыкальный энциклопедический словарь / гл. ред. Г. В. Келдыш. – М.: Сов. энцикл., 1990. – 672 с.

Галацкая, В Гендель. Инструментальное творчество [Электронный ресурс] / В. Галацкая. – Режим доступа: http://www.belcanto.ru/handel_instrumental.html. – Заглавие с экрана.

Музыка эпохи барокко [Электронный ресурс]. – Режим доступа:

https://ru.wikipedia.org/wiki/Музыка_эпохи_барокко#. – Заглавие с экрана.

Оратория Генделя «Самсон» : лекции по муз. лит. Musike.ru: Гендель [Электронный ресурс] – Режим доступа:<http://musike.ru/index.php?id=7>. – Заглавие с экрана.

Семінарське заняття №4

Тема: Музична культура XVIII ст. Класицизм в музиці. Л. ван Бетховен.

1. Музичний класицизм. Людвіг ван Бетховен – представник віденської класичної школи. Огляд життя та творчості. Вплив національно-визвольного руху на формування творчого світогляду, втілення громадянської теми у творчості.

2. Симфонічна творчість Л. Ван Бетховена. Симфонія №5, №9 та увертюра «Егмонт» як втілення основної тематики бетховенської творчості - героїки і трагедії боротьби.

3. Фортепіанна спадщина композитора. Різноманітність художніх задумів фортепіанної творчості Бетховена. Формально-конструктивні особливості сонат. Соната №8 «Патетична», соната № 14 «Місячна».

Методичні рекомендації

Надати характеристику художньо-естетичного напрямку «класицизм», висвітлити зв'язок з ідейною течією «Просвітництва»; визначити поняття віденського класицизму; ознайомитись із біографічними відомостями, рисами творчості Л. Ван Бетховена та його найбільш відомими творами (згідно із планом семінарських занять за темою).

Питання до самоконтролю

1. Які часові межі охоплює епоха музичного класицизму?
2. Які характерні риси присутні музичному класицизму? Вплив ідей епохи Просвітництва на музичний класицизм.
3. Чим відрізняється музика Бетховена від музики його попередників?
4. Яка важлива історична подія відбулася у роки юності композитора?
5. Коли була створена «Патетична соната»? Що означає ця назва?
6. Скільки симфоній та увертюр створив композитор?
7. Як автор характеризував тему вступу симфонії № 5?
8. Яка головна особливість фіналу симфонії №9?

9. З яким літературним твором пов'язано виникнення увертюри «Егмонт»?

Робота з термінологічним апаратом

Форма сонатного allegro, експозиція, розробка, реприза, вступ, лейтмотив, головна партія, побічна партія, симфонія, симфонічний цикл, скерцо, увертюра.

Література та джерела

Галацкая, В. Музыкальная литература зарубежных стран / В. С. Галацкая; под ред. Е.Царевой. – М., 1974. – Вып.3 – 560 с.

Гивенталь, И. Музыкальная литература / И. Гивенталь, Л. Гингольд. – М.: Музыка, 1984. – Вып.2 – 480с.

Горбачева, Е.Г. Популярная история музыки / Е. Г. Горбачева. – М.: Вече, 2002. – 512 с.

Конен, В. Д. История зарубежной музыки. Вып.3 Германия. Австрия. Италия. Франция с 1789 года до середины XIX века / В. Д. Конен. – М.: Музыка, 1981. – 534 с.

Прохорова, И. Музыкальная литература зарубежных стран / И. Прохорова. – М.: Музыка, 1990. – 128 с.

Художня культура світу / Н. Миропольська, Е. Белкіна, Л. Масол, О. Оніщенко. – Київ, 2001. – 192 с.

Бетховен. Пятая симфония [Электронный ресурс] // История зарубежной музыки-3. – Режим доступа: <http://www.classic-music.ru/zm016.html>. – Заглавие с экрана.

Бетховен. Соната для фортепиано №14 [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.belcanto.ru/beethoven_ps_14.html. – Заглавие с экрана.

Muzafon.com. [Электронный ресурс] – Режим доступа: <http://muzofon.com> – Заглавие с экрана

«Патетическая» соната Бетховена лекции по муз. лит. Musike.ru: Бетховен [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://musike.ru/index.php?id=38>. – Заглавие с экрана.

Семінарське заняття №5.

Тема: Національні композиторські школи 2-ої пол. XIX століття.

Огляд творчості Дж. Верді, Ж-Бізе, Б. Сметани, А. Дворжака, Е. Гріга.

1. Дж. Верді – класик італійської опери. Огляд оперної творчості на прикладі опер «Ріголетто», «Травіата», «Аїда» (за вибором).

2. Ж. Бізе – засновник французької реалістичної музичної драми. Опера «Кармен». Музика до п'єси А. Доде «Арлезіанка».

3. Б. Сметана, А. Дворжак – представники чеської класичної композиторської школи (симфонічна поема «Влтава», «Слов'янські танці»).

4. Е. Гріг – засновник норвезької класичної композиторської школи. Музика до драми Г. Ібсена «Пер Гюнт». Ліричні п'єси для фортепіано: «Весною», «Кобольд», «Хід гномів».

Методичні рекомендації

Охарактеризувати процес формування національних композиторських шкіл у другій половині XIX століття; визначити роль народної музики у професійній музичній творчості того часу; вивчити творчу діяльність представників італійської французької, чеської, норвезької композиторських шкіл (Дж. Верді, Ж. Бізе, Е. Гріг, Б. Сметана, А. Дворжак) на прикладі найяскравіших творів зазначених композиторів (згідно із планом семінарських занять за темою). Орієнтовна тривалість текстової доповіді – 3-4 хвилини. Для демонстрації музичного матеріалу опер (музики до п'єс) обирати музичні характеристики головних дійових осіб або важливі у драматургічному значенні інструментальні теми. Доповідь за кожною темою семінару не повинен перебільшувати 11-12 хвилин.

Питання до самоконтролю

1. Скільки опер створив Дж. Верді?
2. Яка тематика об'єднує сюжети означених опер?
3. Який літературний твір став основою лібрето опери «Кармен»?
4. Якою була постановочна доля опери «Кармен»?

5. Назвіть музичні номери з опери, які є яскравими характеристиками головних дійових осіб.

6. Розповісти короткий зміст драми А. Доде «Арлезіанка».

7. Яку назву має справжня провансальська мелодія, яку Ж. Бізе взяв за основу для увертюри до драми «Арлезіанка»?

8. Який духовий інструмент Ж. Бізе вперше ввів до складу симфонічного оркестру у музиці до драми «Арлезіанка»?

9. Частиною якого твору є симфонічна поема «Влтава»?

10. Які національні слов'янські танці представлені в творі А. Дворжака?

11. Коротко передати зміст драми Г. Ібсена «Пер Гюнт».

Робота з термінологічним апаратом

Опера, лібрето, оперна драматургія, увертюра, оркестровий антракт, оркестрова прелюдія, лейтмотив, арія, аріозо, дует, серенада, квінтет, терцет, ноктюрн, реприза, варіація, пастораль, фарандола, симфонічний цикл, симфонічна поема, романс, сюїта.

Література та джерела

Горбачева, Е.Г. Популярная история музыки / Е.Г. Горбачева. – М.: Вече, 2002. – 512 с.

Друскин, М. С. История зарубежной музыки. Вып. 4. Вторая половина XXI века / М. С. Друскин. – М.: Музыка, 1983. – 528 с

Левик, Б. В. Музыкальная литература зарубежных стран / Б. В. Левик. – М.: Музыка, 1973. – Вып. 4. – 493 с.

Левик, Б. В. Музыкальная литература зарубежных стран / Б. В. Левик. – М.: Музыка, 1972. – Вып. 5 – 391 с.

Привалов, С. Зарубежная музыкальная литература. Эпоха романтизма / С. Привалов. – СПб.: Композитор Санкт-Петербург, 2003. – 248 с.

Соловцова, Л. Джузеппе Верди / Л. Соловцова . – М.: Музыка, 1981. – 416 с.

Михеева, Л. Э. Григ «Пер Гюнт» [Электронный ресурс] / Л. Михеева – Режим доступа: http://www.belcanto.ru/sm_grieg_peergynt.html. – Заглавие с экрана.

Охалова, И Эдвард Григ [Электронный ресурс] / И. Охалова. – Режим доступа: <http://www.belcanto.ru/grig.html>. – Заглавие с экрана.

Сметана. «Моя родина». Характеристика каждой поэмы [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.classic-music.ru/4zm170.html>. – Заглавие с экрана.

Семінарське заняття №6

Тема: Музична культура Західної Європи останньої третини ХІХ - початку ХХ століть. Музичний імпресіонізм: К.Дебюссі, М Равель.

1. Французька музична культура порубіжжя ХІХ - початку ХХ століть. Музичний імпресіонізм. К Дебюссі – огляд творчості, риси стилю, зв'язок з художніми течіями часу. Образно-жанрове розмаїття фортепіанної творчості К. Дебюссі. (24 прелюдії – «Дельфійські танцівниці», «Дівчина з волоссям кольору льону», «Затонулий собор», «Паруса» тощо).

2.Симфонічна творчість К. Дебюссі. Оркестрова прелюдія «Післяполуденний відпочинок фавна» – зразок зрілого імпресіоністичного звукопису.

3. М. Равель – видатний представник французького музичного мистецтва порубіжжя ХІХ – ХХ століть. Імпресіоністичні риси стилю у творах «Павана», «Гра води», «Скарбо», «Ундіна».

4. «Болеро» М. Равеля – один із видатних творів французької симфонічної музики ХХ століття. Програмний задум, жанрове втілення, провідна роль оркестровки в драматургії твору.

Методичні рекомендації

Зосередити увагу на розкритті характерних рис музичного мистецтва означеного періоду; надати характеристику музичним стилям символізм та імпресіонізм; вивчити творчість композиторів-імпресіоністів К Дебюссі та М. Равеля на прикладі їх музичних творів (див. у планах семінарських занять). Сукупна тривалість доповіді за кожним питанням з урахуванням демонстрації музичного матеріалу –14-15 хвилин.

Питання до самоконтролю

1. Назвіть найбільш відомі фортепіанні цикли К. Дебюссі?
2. Де автор помістив програмні назви п'єс у циклі «24 прелюдії»?
3. У чому виявляються риси символізму в циклі?
4. Назвіть дату створення оркестрової прелюдії «Післяполуденний відпочинок фавна».
5. Який літературний твір навів ідею створення оркестрової прелюдії?
6. Соло якого інструменту звучання твору?
7. Яку назву має засіб виразності, застосований у творах «Гра води», «Ундіна»?
8. До якого циклу входять твори «Скарбо», «Ундіна»?
9. Розповісти історію створення «Болеро».
10. У якій формі написаний твір?

Робота з термінологічним апаратом

Фактура, темброво-фактурні можливості, унісон, соло, флажолет, піцicato, імпровізаційна свобода, цикл фортепіанних мініатюр, музичний портрет, еклога.

Література та джерела

Горбачева, Е.Г. Популярная история музыки / Е.Г. Горбачева. – М.: Вече, 2002. – 512 с.

Кенигсберг, А. 111 увертюр, симфонических поэм, сюит и картин / А. Кенигсберг, Л. Михеева. – СПб.: Культ-информ-пресс, Филармоническое общество Санкт-Петербурга, 2002. – 688 с.

Левик, Б. В. Музыкальная литература зарубежных стран / Б.В. Левик. – 2-е изд – М.: Музыка, 1972. – Вип.5. – 391 с.

Смирнов, В. Морис Равель и его творчество / В. Смирнов. – Л.: Музыка, 1981. – 224 с.

Художня культура світу / Н. Миропольська, Е. Белкіна, Л. Масол, О. Оніщенко. – Київ, 2001. – 192с.

Шнеерсон, Г. М. Век двадцатый. Морис Равель // Французская музыка XX века / Г. М. Шнеерсон . – М.: Музыка, 1970. – С. 43-101.

Кенигсберг, А. Дебюсси. «Послеполуденный отдых фавна» [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.belcanto.ru/sm_debussy_faune.html. – Заглавие с экрана.

Мартынов, И. Равель. «Ночной Гаспар» [Электронный ресурс]. – Режим доступа:

http://www.belcanto.ru/ravel_gaspard.html. – Заглавие с экрана.

Мартынов, И. Равель. «Павана на смерть инфанты» [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.belcanto.ru/ravel_ravane.html. – Заглавие с экрана.

Семінарське заняття №7

Тема: Нововіденська школа та її представники: А. Шенберг, А. Берг, А. Веберн.

1. Експресіонізм - естетична і стилістична основа нововіденської школи. Суспільно-історичні передумови виникнення експресіонізму. Тематика творів експресіоністів, засоби її втілення.

2. А. Шенберг - голова нововіденської школи. Творчість Шенберга як відбиток протиріччя епохи. Знайомство з яскравими зразками експресіонізму: 5 п'єс для оркестру, монодрама «Чекання», цикл мелодекламацій «Місячний П'єро», кантата «Свідок із Варшави» (за вибором).

3. А. Берг - один із найбільш визначних композиторів нововіденської школи. Жанровий діапазон творчості, огляд життєвого і творчого шляху. Опера «Воццек».

4. А. Веберн - самобутній художник, філософ, музикознавець. Огляд життєвого і творчого шляху. Характерні риси стилю Веберна («5 п'єс для оркестру»).

Методичні рекомендації

Висвітлити історичні передумови кризи свідомості, що призвели до перевероту системи цінностей, виникненню нових філософських вчень,

множинності художніх тенденцій та пошуку нових виражальних засобів у мистецтві. Радикальні зміни в музичній мові, системі жанрів, композиційних засобах. Експресіонізм і неокласицизм – два провідні художні напрямки в музиці першого двадцятиріччя минулого століття. Формування естетичних принципів нововіденської школи. Представники нововіденської школи. Огляд творчості А. Шенберга, А. Берга, А. Веберна. Тривалість кожної доповіді – у межах 15 хвилин.

Питання до самоконтролю

1. Назвіть головні напрямки розвитку музичного мистецтва у перше десятиріччя ХХ століття. Надайте їм коротку характеристику.
2. На яку кількість періодів можна розподілити творчість А. Шенберга?
3. Які основні риси притаманні кожному з них?
4. Яку назву має засіб вокального виконавства, застосований А. Шенбергом у циклі «Місячний П'єро»?
5. Які тексти покладені в основу кантати «Свідок із Варшави»?
6. До якого напрямку відноситься творчість А. Берга?
7. Який літературний твір покладено в основу опери «Воцтек»?
8. Розповісти скорочений зміст опери.
9. У чому проявляється новизна оперного мислення композитора?
10. Зробити скорочений огляд життя та творчості А. Веберна.
11. Які характерні риси стилю композитора ви можете назвати?

Робота з термінологічним апаратом

Експресіонізм, неокласицизм, урбанізм, новий динамізм, музичний авангард, атональна музика, дисонанси, додекафонія, серійна техніка, абстрактність музичного мислення, хворобливість і деформованість образів, речитація, мовна мелодія, мовленнєвий спів (Spreehgesang),

Література та джерела

Друскин, М. С. О западно-европейской музыке XX века / М. С. Друскин. – М. : Советский композитор, 1973. – 272 с.

Друскин, М. Пути развития современной зарубежной музыки / М. Друскин // Вопросы современной музыки. – Л., 1963. – С. 174-178.

Кремлев, Ю. Очерки творчества и эстетики новой венской школы / Ю. Кремлев. – Л. : Музыка, 1970. – 136 с.

Музыкальная литература зарубежных стран : учеб. пособ. / И. Гивенталь, Л. Щукина, Б. Ионин. – М. : Музыка, 1994. – Вып. 6. – 478 с.

Павлишин, С. Музыка двадцатого століття : навч. посіб. / С. Павлишин. – Львів : БаК, 2005. – 232 с.

Павлишин, С. «Місячний П'єро» А. Шёнберга / С. Павлишин. – К. : Муз. Україна, 1972. – 57 с.

Шнеерсон, Г. М. Арнольд Шенберг и его школа / Г. М. Шнеерсон // Шнеерсон Г. М. О музыке живой и мертвой : статьи. – М. : Музыка, 1964. – С. 247-298.

Шнеерсон, Г. М. История и эстетика новой музыки / Г. М. Шнеерсон // Шнеерсон Г. М. О музыке живой и мертвой : статьи. – М. : Музыка, 1964. – С. 347-391.

Холопова, В. Н. Антон Веберн. Жизнь и творчество / В. Н. Холопова, Ю. Н. Холопов. – М. : Советский композитор, 1984. – 330 с.

Классическая музыка. Албан Берг. Годы формирования. Раннее творчество [Электронный ресурс] // История зарубежной музыки - 6 / под ред. В. В. Смирнова. – Режим доступа : <http://www.classic-music.ru/6zm117.html>

Классическая музыка. Албан Берг. Опера «Воцек» [Электронный ресурс] // История зарубежной музыки - 6 / под ред. В. В. Смирнова. – Режим доступа : <http://www.classic-music.ru/6zm118.html>

Классическая музыка. Антон Веберн. Творческий путь. Характеристика творчества [Электронный ресурс] // История зарубежной музыки - 6 / под ред. В. В. Смирнова. – Режим доступа : <http://www.classic-music.ru/6zm124.html>

Классическая музыка. Арнольд Шёнберг [Электронный ресурс] // История зарубежной музыки - 6 / под ред. В. В. Смирнова. – Режим доступа : <http://www.classic-music.ru/6zm112.html>

Семінарське заняття №8

Тема: Музична культура другої половини ХХ століття. Творчість О. Мессіана, П. Булеза, Дж. Кеджа, К. Штокгаузена, К. Пендерецького.

1. Огляд музичної культури другої половини ХХ століття. Панорама авангардистських творчих напрямків: алеаторіка, сонористика, конкретна музика, серійність, серіальність, електронна музика, пуантилізм, музика за математичними проектами, мінімалізм, медитативна музика.

2. О. Мессіан. Знайомство з творчістю, рисами стилю на прикладі фортепіанного циклу «20 поглядів на немовля Ісуса», симфонії «Турангаліла» (за вибором).

3. П. Булез – представник авангардизму у французькій музиці другої половини ХХ століття. Радикалізм пошуків і дослідів Булеза. (Твори «Структури», «Молоток без майстра»).

4. Дж. Кедж – представник американського авангарду. Творча позиція, розвиток ідеї про мовчання як основний елемент музики. (твори «4'33''», «На природі», «Подвійна музика», «Сувенір для органу»).

5. К. Штокхаузен – найвидатніший представник авангардизму. Його твори «Контакти» – зразок музичної медитації, «Контрапункти» - тотального серіалізму. «Фортепіанна п'єса XI» – алеаторіки.

6. К. Пендерецький – представник польського авангарду. «Плач за жертвами Хіросіми». Втілення сучасної теми засобами сонористики.

Методичні рекомендації

Зробити огляд музичної культури другої половини ХХ століття. Пояснити значення термінів та понять (алеаторіка, сонористика, конкретна музика тощо). Зробити короткий огляд творчості композиторів О. Мессіана, П. Булеза, Дж. Кеджа, К. Штокхаузена, К. Пендерецького; продемонструвати нові риси

музичного мислення на прикладі зазначених творів. Тривалість доповіді з демонстрацією музичного матеріалу – 9-11 хвилин.

Питання до самоконтролю

1. Поясніть значення термінів: електронна музика, пуантилізм, серіальність.

2. Для якого складу оркестру написана симфонія «Турангаліла» О. Мессіана?

3. У якій композиційній техніці створено «Структури» П. Булеза?

4. Який принцип композиції є головним у творчості Д. Кейджа?

5. У яких напрямках проявилось новаторство творчості К. Штокхаузена?

6. Наведіть приклади творів композитора.

7. У чому проявляється взаємозв'язок традицій та новаторства у творчості К. Пендерецького?

8. Який твір можна назвати одним з центральних творів авангардного періоду?

Робота з термінологічним апаратом

Метод композиції, полімодальність, аметрична музика, симультанний принцип, поліритмія, поліметрія. «Каталог птахів», алеаторика, елементи сучасності, варіабельність, конкретна музика, тотальний серіалізм, серійне мислення, сонорістика, шкала тембрів, ідея відмови від суб'єкту, електронна музика.

Література та джерела

Андросова, Д. Нариси зарубіжної музики 1950-1990-х років. США, Греція, Польща / Д. Андросова, О. Маркова.– Одеса : Астропринт, 2011. – 122 с.

Гивенталь, И. Музыкальная литература / И. Гивенталь, Л. Щукина, Б. Ионин. – М. : Музыка, 2000. – Вып. 7. – 448 с.

Горбачева, Е. Г. Популярная история музыки / Е. Г. Горбачева. – М. : Вече, 2002. – 512 с.

Екимовский, В. О. Мессиа́н. Жизнь и творчество / В. О. Екимовский. – М. : Сов. композитор, 1987. – 304 с.

Маркова, О. М. Нариси зарубіжної музики 1950-х–1990-х років. Франція Німеччина, Австрія, Італія / О. М. Маркова. – Одеса : Друкарський дім, 2010. – 128 с.

Шнеерсон, Г. Авангардисты / Г. Шнеерсон // Шнеерсон Г. Французская музыка XX века. – М. : Музыка, 1970. – С. 419 – 492.

[История авангардной музыки \(часть 1\)](http://fmgu.ru/?p=317) [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://fmgu.ru/?p=317>. – Заглавие с экрана.

Кейдж, Джон: материал из Википедии [Электронный ресурс]. – Режим доступа : https://ru.wikipedia.org/wiki/Кейдж,_Джон. – Заглавие с экрана.

Классическая музыка. Антон Веберн. Творческий путь. Характеристика творчества [Электронный ресурс] // История зарубежной музыки - 6 / под ред. В. В. Смирнова. – Режим доступа : <http://www.classic-music.ru/6zm124.html>. – Заглавие с экрана.

Классическая музыка. XX век. Вторая серия. Сериализм. Сергей Невский о самой влиятельной музыкальной технике столетия [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://belcanto.ru/cage.html>. – Заглавие с экрана.

Классическая музыка. Карлхайнц Штокхаузен (Karlheinz Stockhausen) [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.classic-music.ru/stockhausen.html>. – Заглавие с экрана.

Классическая музыка. Оливье Мессиа́н [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.classic-music.ru/messiaen.html>. – Заглавие с экрана.

Овчинников, И. Мастер с молотком (Пьер Булез) / И. Овчинников [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.peoples.ru/art/music/conductor/boulez/history1.html>. – Заглавие с экрана.

Плач по жертвам Хиросимы (Трен) : материал из Википедии [Электронный ресурс]. – Режим доступа : https://ru.wikipedia.org/wiki/Плач_по_жертвам_Хиросимы. – Заглавие с экрана.

Структуры (Булез) [Электронный ресурс]. – Режим доступа http://ru.encydia.com/en/Структуры_%28Булез%29. – Заглавие с экрана.

Турангалила-симфония: материал из Википедии [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <https://ru.wikipedia.org/wiki/Турангалила-симфония>. – Заглавие с экрана.

Muzofon.com [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://muzofon.com/search/к%20штокхаузен>–электронный ресурс для пошуку музичного матеріалу. – Заглавие с экрана.

«Vingt Regards sur l’Enfant Jésus» («Двадцать взглядов на младенца Иисуса») материал из Википедии [Электронный ресурс]. – Режим доступа : https://ru.wikipedia.org/wiki/Двадцать_взглядов_на_младенца_Иисуса. – Заглавие с экрана.

ForumKlassika. ru [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.forumklassika.ru/showthread.php?t=21585>. – Заглавие с экрана.

Семінарське заняття №9

Тема: Основні напрямки розвитку джазової та естрадної музики.

1. Передумови виникнення джазу, його джерела, соціальні та історичні причини. Стилiстичний розвиток традиційного джазу, його видатні представники.

2. Виникнення сучасного джазу та його стилів (бі-боп, куул, тощо), авангардистські форми джазу (хард-боп, вільний джаз-рок). Представники сучасного джазу.

3. Два напрямки становлення джазу в колишньому СРСР: театралізований (Л. Утьосов, А. Ренський, А. Семенов); інструментальний (А. Цфасман, Д. Варламов, Г. Лансберг).

4. Огляд діяльності джазових музикантів та керівників оркестрів другої половини ХХ століття по теперішній час. (О. Лундстрем, А. Кролл, Л. Чижик, А. Кузнєцов ін).

5. Етапи становлення рок-музики від традиційного рок-н-ролла до складних форм арт-рока, джаз-рока, рок-сюїт та рок-опер.

6. Основні напрямки сучасної західної та вітчизняної естрадної музики та їх найяскравіші представники.

Методичні рекомендації

Розглянути передумови та виникнення джазу, його жанрові витоки, їх різновиди та синкретичний, імпровізаційно-колективний характер. Розкрити першочергове значення ритміки у джазовій музиці. Визначити основні періоди розвитку джазової музики, назвати найяскравіших представників. Висвітлити основні напрямки джазу і специфічні виконавські прийоми.

Питання до самоконтролю

1. Назвіть основні жанрові витоки джазу. Поясніть значення термінів уорк-сонгс, ринг-шаут, спірічуелс.

2. Назвіть часові межі новоорлеансько-чикагського періоду та його основних представників.

3. На який часовий період припадає «золота ера» джазу, епоха свінгу?

4. Скільки значень має термін «свінг»? Що таке «джем-сешн»?

5. Назвіть яскравих представників цих періодів, продемонструйте фрагменти музичних творів. З якого року про джаз, як музичний напрямок, дізналися в Європі?

6. Завдяки діяльності яких виконавців і в які роки сформувався стиль бібоп? На які, більш пізні, напрямки він вплинув?

7. Назвіть авангардистські напрямки джазу та їх виконавців?

8. Розповісти про напрямки розвитку джазу у колишньому СРСР.

9. Кого з відомих джазменів сучасності ви можете назвати?

10. Назвіть основні напрямки сучасної вітчизняної та західної естради.

Робота з термінологічним апаратом

Трудова пісня, уорк-сонгс, ринг-шаут, спірічуелс, блюз, театр менестрелів, регтайм, маршінг-бенд, традиційний джаз, свінг, біг-бенд, диксиленд, тапер, бібоп, кул, третя течія, хардбоп, фанк, ладовий джаз, фрі-джаз, джаз-рок, фьюжн, поп-джаз. Субтон, гроул, вібрато, бендінг дьорті-тони, глісандо.

Література та джерела

Верменич, Ю. ... И весь этот джаз / Ю. Верменич. – СПб. : Невский фонд, 2005. – 448 с.

Коллиер, Дж. Л. Становление джаза / Дж. Л. Коллиер; пер. и общ. ред. А. Медведева. – М., 1984. – 392 с.

Конен, В. Дж. Пути американской музыки / В. Дж. Конен. – Изд. 3-е, перераб. – М. : Сов. композитор, 1965. – 525 с.

Конен, В. Дж. Рождение джаза / В. Дж. Конен. – М. : Сов. композитор, 1984. – 312 с.

Королёв, О. К. Краткий энциклопедический словарь джаз, рок и поп-музыки : термины и понятия / О. К. Королёв. – М. : Музыка, 2006. – 168 с.

Кузнецов, А. Г. Из истории американской музыки. Классика. Джаз / А. Г. Кузнецов. – Бишкек, 2008. – 130 с.

Медведев, А. Советский джаз. Проблемы. События. Мастера / А. Медведев, О. Медведева. – М. : Советский композитор, 1987. – 593 с.

Овчинников, Э. История джаза / Э. Овчинников. – М. : Музыка, 1994. – 240 с.

Панасье Ю. История подлинного джаза / Ю. Панасье. – Л.: Музыка, 1978. – 128 с.

Джаз : [энциклопедия Кругосвет](http://www.krugosvet.ru/enc/kultura_i_obrazovanie/muzyka/DZHAZ) : универсальная научно-популярная онлайн-энциклопедия [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://www.krugosvet.ru/enc/kultura_i_obrazovanie/muzyka/DZHAZ. – Заглавие с экрана.

Джаз [Електронний ресурс] // Музыкальная энциклопедия в 6 т. – Режим доступа : [__http://www.music-dic.ru/html-music-enc/d/2616.html](http://www.music-dic.ru/html-music-enc/d/2616.html). – Заглавие с экрана.

Краткая история джаза для начинающих. Портал «Джаз. ру» [Електронний ресурс] / сост. М. Митропольский. – Режим доступа : <http://www.jazz.ru/books/history/>. – Заглавие с экрана.

Леонид Чижик. Традиционалист [Електронний ресурс]. – Режим доступа : <http://www.lechaim.ru/ARHIV/177/d1.htm>. – Заглавие с экрана.

Семінарське заняття № 10

Тема: Російська музична культура 60-70-х років XIX століття. Об'єднання «Могутня купка»: М. Мусоргський, О. Бородин, М. Римський-Корсаков.

1. Творче об'єднання «Могутня купка»: склад, естетична платформа, творчі принципи, просвітницька діяльність, Центральна проблематика творчості. Керівна роль М. О. Балакірева.

2. М.П. Мусоргський - самобутній російський композитор XIX століття. Різноманітність творчих інтересів. Масштабність прояви таланту (опера «Борис Годунов»), новаторство в сфері фортепіанної музики («Картинки з виставки»).

3. О.П. Бородин - різнобічно обдарована особистість. Творчий портрет композитора. Втілення образів мужності, величі в оперній і симфонічній творчості: опера «Князь Ігор» (короткий зміст і характеристика головного героя); симфонія №2 «Богатирська» – зразок епічного симфонізму.

4. Творчий портрет М.А Римського-Корсакова. Оперна та симфонічна спадщина композитора. Оперий на казковий сюжет «Снігуронька» – втілення стародавніх звичаїв і язичницького пантеїзму (характеристика головної героїні). Симфонічна сюїта «Шехеразада» - програмний зміст та його образне втілення у музиці

Методичні рекомендації

Визначити провідні тенденції розвитку російської музичної культури 60-70-х років XIX століття. Ознайомитись із діяльністю творчого об'єднання «Могутня купка». Зробити короткий огляд творчості композиторів М.П. Мусоргського, О.П. Бородіна, М.А. Римського-Корсакова. Ознайомитись із характерними рисами стилю на прикладі запропонованих творів.

Питання до самоконтролю

1. Які композитори входили до складу об'єднання «Могутня купка»?
2. Назвіть основоположні принципи їх творчої діяльності.
3. Скільки опер створив М.П. Мусоргський? Назвіть їх.
4. Кому присвячений цикл фортепіанних п'єс («Картинки з виставки»)? У чому особливість тематики і драматургії циклу?
5. Який літературний твір став основою для написання опери О.П. Бородіна «Князь Ігор»?
6. Якою є структура опери? Передайте короткий зміст II дії.
7. Розповісти історію створення симфонії № 2 Бородіна. Зразком якого типу симфонізму вона є?
8. Продемонструвати прикладами розмаїтість жанрових рішень оперного спадку М. А. Римського-Корсакова.
9. Під враженням від якого твору створена симфонічна сюїта «Шехеразада»?
10. Скільки частин входить до складу сюїти? Передайте скорочений зміст кожної частини.

Робота з термінологічним апаратом

«Російське Музичне Суспільство», Безкоштовна музична школа, консерваторія, вітчизняні музичні кадри, «Могутня купка», «Нова російська музична школа», «Група п'яти», народна музична драма, оперна драматургія, інструментовка, структура опери (дія, сцена), наскрізний розвиток, оперні номери, речитатив, арія аріозо, цикл, сюїта.

Література та джерела

Дурандина, Е. Е. Русская музыкальная культура в 60-70-х годах XIX столетия // Русская музыкальная литература : учеб. пособ. / Е. Е. Дурандина. – Л. : Музыка, 1984. – Вып. 2 – С. 3-12.

История русской музыки : в 10 т. / гл. ред. Ю. В. Келдыш. – М. : Музыка, 1994.– Т. 8.–С. 5-89.

Кандинский, А. И. Н. А. Римский-Корсаков / А. И. Кандинский // Русская музыкальная литература : учеб. пособ. – Л. : Музыка, 1986. – Вып. 3. – С. 3-191.

Кенигсберг, А. 111 увертюры, симфонических поэм, сюит и картин / А. Кенигсберг, Л. Михеева. – СПб. : Культ-информ-пресс, Филармоническое общество Санкт-Петербурга, 2002. – 688 с.

Музыкальный энциклопедический словарь / гл. ред. Г. В. Келдыш. – М. : Советская энциклопедия, 1990. – 672 с.

Сохор, А. Н. А. П. Бородин / А. Н. Сохор // Русская музыкальная литература : учеб. пособ. – Л. : Музыка, 1984. – Вып. 2. – С. 222-290.

Фрид, Э. Л. М. П. Мусоргский / Э. Л. Фрид // Русская музыкальная литература : учеб. пособ.– Л. : Музыка, 1984. – Вып. 2. – С. 104-222.

Борис Годунов (опера) : материал из Википедии [Электронный ресурс]. – Режим доступа : [https://ru.wikipedia.org/wiki/Борис_Годунов_\(опера\)](https://ru.wikipedia.org/wiki/Борис_Годунов_(опера)). – Заглавие с экрана.

Бородин Александр Порфирьевич [Электронный ресурс] // Музыкальная энциклопедия: в 6 т. – Режим доступа : <http://www.music-dic.ru/html-music-enc/b/1257.html>. – Заглавие с экрана.

Картинки с выставки : материал из Википедии [Электронный ресурс]. – Режим доступа : https://ru.wikipedia.org/wiki/Картинки_с_выставки. – Заглавие с экрана.

Князь Игорь(опера) : материал из Википедии [Электронный ресурс]. – Режим доступа : [https://ru.wikipedia.org/wiki/Князь_Игорь_\(опера\)](https://ru.wikipedia.org/wiki/Князь_Игорь_(опера)). – Заглавие с экрана.

Семінарське заняття № 11

Тема: Музичне мистецтво Росії початку ХХ століття. О. Скрейбін, С. Рахманінов, І. Стравінський.

1. Російська музична культура 1900-х – 1910-х рр. «Мистецтво срібного віку» та його персонажі. Синтетичні тенденції, як домінанта російської художньої культури.

2. Об'єднання «Світ мистецтва» («Мир искусства»). Діяльність Дягілева та його «Російські сезони».

3. Російська музична культура 1900-х – 1910-х рр. Творчість О. Скрейбіна у контексті російського мистецтва початку ХХ століття. Новаторські риси, провідні жанри творчості. Симфонічна поема «Прометей» («Поема вогню»), риси програмності, емоційно-образний зміст.

4. Історичне значення постаті С. Рахманінова - композитора, піаніста, диригента. Національні витоки тем, образно-жанрова палітра творчості: (Прелюдія до-дієз мінор для фортепіано, Другий концерт для фортепіано з оркестром, «Вокаліз»)

5. І. Стравінський – один з найвидатніших композиторів ХХ століття, «людина 1001» стилю. Універсалізм творчості, різноманітність зв'язків з найновішими явищами мистецтва, їх втілення у творах. Поєднання національних традицій і тенденцій сучасного мистецтва в балеті «Петрушка».

Методичні рекомендації

У процесі вивчення музичного мистецтва Росії означеного періоду, ознайомитись із його основними тенденціями, діяльністю провідних діячів «Мистецтва срібного віку. Висвітлити діяльність С. Дягілева та її значення у світовому поширенню і зростанню престижу російської музики. Вивчити характерні риси творчості видатних композиторів С. Рахманінова, О. Скрейбіна, І. Стравінського на прикладі найвідоміших творів.

Питання до самоконтролю

1. Який відрізок часу називають срібним століттям російської культури? Чому?

2. Назвіть імена засновників об'єднання «Світ мистецтва».

3. Розкажіть про вплив діяльності С. Дягілева на подальший розвиток світової хореографії.

4. В якому році створено трупі «Російський балет Дягілева»?

5. Поясніть значення терміна «синопсія».

6. Розповісти про історію створення «Поєми Вогню» О. Скрябіна, ідейний задум твору та його втілення.

7. Розкрити національні витоки творчості С. Рахманінова та її жанрово-образне розмаїття на прикладі запропонованих творів.

8. У чому полягає новизна балету «Петрушка»?

Робота з термінологічним апаратом

«Срібний вік», символізм, акмеїзм, декаданс, авангардизм, футуризм, кубофутуризм, Об'єднання «Світ мистецтва», «Російські сезони», «Російський балет Дягілева», синопсія, «кольоровий слух», світловий рядок, прелюдія, фортепіанний концерт, романс, вокаліз.

Література та джерела

Баева, А. А. И. Ф. Стравинский // История русской музыки : в 10 т. / гл. ред. Ю. В. Келдыш. – М. : Музыка, 1994.– Т. 10 А. – С. 5-89.

Бажанов, Н. С. Рахманинов / Н. Бажанов. – М, 1962. – 446 с.

Варакина, Г. Между Дионисом и Аполлоном : очерки о русской культуре «серебряного века» / Г. Варакина ; под ред. В. П. Шестакова. – Рязань, 2007. – С. 146-201.

Кандинский, А. И. С. В. Рахманинов / А. И. Кандинский // Русская музыкальная литература : учеб. пособ. – Л. : Музыка, 1985. – Вып. 4. – С.181-240.

Кенигсберг, А. 111 увертюры, симфонических поэм, сюит и картин / А. Кенигсберг, Л. Михеева. – СПб. : Культ-информ-пресс, Филармоническое общество Санкт-Петербурга, 2002. – 688 с.

Левая, Т. Скрябин и младосимволисты / Т. Левая // Русская музыка начала XX века в художественном контексте эпохи. – М. : Музыка, 1966. – С. 56-73.

Михайлов, М. К. А. Н. Скрябин / М. К. Михайлов // Русская музыкальная литература : учеб. пособ. – Л. : Музыка, 1985. – Вып. 4. – С. 152-180.

Михайлов, М. К. Русская музыкальная культура в начале XX века / М. К. Михайлов // Русская музыкальная литература : учеб. пособ. – Л. : Музыка, 1985. – Вып. 4. – С. 144-152.

Серебряный век в России. Избранные страницы : сб. статей / редкол. В. В. Иванов и др. – М. : Радикс, 1993. – 344 с.

Культура «Серебряного века» [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://ricolor.org/history/cu/his_cult/silver/. – Заглавие с экрана.

«Серебряный век» русской культуры [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.yaklass.ru/materiali?mode=lsntheme&subid=50&themeid=166>. – Заглавие с экрана.

Творческое объединение художников «Мир искусства» [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.belcanto.ru/miriskusstva.html>. – Заглавие с экрана.

Точные границы серебряного века [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://otvet.mail.ru/question/60586576>. – Заглавие с экрана.

Феномен «срібного століття» в російському мистецтві на рубежі XIX-XX століть : реферат [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://bukvar.su/kultura-i-iskusstvo/147106-Fenomen-serebryanogo-veka-v-russkom-iskusstve-na-rubezhe-NIN-NN-vekov.html>. – Назва з екрана.

Семінарське заняття № 12

Тема: Музичне мистецтво радянського періоду: А. Хачатурян, Г. Свірідов, Р. Щедрин.

1. А. Хачатурян. Творче обличчя композитора. Національні витоки музичної мови, відбиття традицій класичного європейського мистецтва. Найвідоміші твори: «Танець з шаблями» та «Адажіо» з балету «Гаяне», «Вальс» з музики до драми «Маскарад» тощо.

2. Г. Свірідов: вокальна «домінанта» творчості. Особливості вокальної спадщини, її значення у розвитку вокального мистецтва ХХ століття. Коло образів, опора на епіко-ліричні традиції, мелодійне багатство музичної мови. «Поєма пам'яті Сергія Єсеніна» (№2 «Співає Зима»), концерт для хору «Пушкінський вінок» (№1, 3,5).

3. Оригінальність інструментального мислення композитора: музика до кінофільмів «Час, уперед», «Метіль» як відображення духу часу.

4. Основні тенденції розвитку музичної культури радянського періоду у 1960-х–1980-х роках: стильовий плюралізм як характерне явище часу.

5. Знайомство з особистістю композитора Р. Щедрина. Сфери творчості, провідні жанри, основні твори. Оркестрова майстерність композитора у концерті для оркестра «Пустотливі частівки», балетах «Кармен-сюїта», «Цар горох» (на прикладі фрагментів).

Методичні рекомендації

Зробити ретроспективний огляд творчості А. Хачатуряна. Відзначити органічне поєднання яскравої національної основи творчості з традиціями європейського музичного мистецтва. Ознайомитися з фрагментами означених творів. Ознайомитися з творчою особистістю Г. Свірідова, особливостями та жанровими перевагами його спадку, акцентувати пріоритет вокальних жанрів та їх значення у світовій вокальній музиці. Ознайомитися з фрагментами музично-інструментальних творів. Відображення видів та напрямків творчості у 1960-х–1980-х роках ХХ століття. Надати характеристику творчості

композитора Р. Щедрина. Продемонструвати на прикладі запропонованих творів сфери творчості, пріоритетні жанри.

Питання до самоконтролю

1. Назвіть основні теми, ідеї, образи, до яких звертався А. Хачатурян у своїй творчості. Наведіть приклади творів.

2. У чому полягає головна заслуга творчості композитора?

3. На які витоки спирається пріоритетна жанрова сфера творчості Г. Свиридова? Наведіть приклади.

4. Які напрямки та стильові моделі музичного мистецтва виступають у ролі основних складових такого явища як стильовий плюралізм?

5. Який з вказаних творів Р. Щедрина вам сподобався найбільше? Поясніть, чому саме?

Робота з термінологічним апаратом

Полістилістика, неокласицизм, неоромантизм, орієнталізм, неофольклоризм, національний стиль, мугам, ашуг, тар, саз, лезгінка, неоромантизм, концерт для оркестру, токкатність, традиції національно-жанрового симфонізму, варіювання (ладотональне, фактурно-гармонійне, темброве), театральні-сценічні риси, частівки.

Література та джерела

А. И. Хачатурян // Отечественная музыкальная литература 1917-1985 / ред.-сост. Е.Е.Дурандина. – М. : Музыка, 2002. – С. 117-150.

Г. В. Свиридов // Отечественная музыкальная литература 1917-1985 / ред.-сост. Е. Е. Дурандина. – М. : Музыка, 2002. – С.151-209.

Георгий Свиридов : сб. статей / общ. ред. Д. В. Фришмана. – М. : Музыка, 1971. – 425 с.

Кенигсберг, А. 111 увертюр, симфонических поэм, сюит и картин / А. Кенигсберг, Л. Михеева. – СПб. : Культ-информ-пресс, Филармоническое общество Санкт-Петербурга, 2002. – 688 с.

Музыкальный мир Георгия Свиридова : сб. статей / сост. А. Белоненко. – М., 1990. – 223 с.

Отечественная музыка в 1960-1990-х годах. Основные тенденции развития // Отечественная музыкальная литература 1917-1985 / ред.-сост. Е.Е.Дурандина. – М. : Музыка, 2002. – С. 209–252.

Р. К. Щедрин // Отечественная музыкальная литература 1917-1985 / ред.-сост. Е. Е. Дурандина. – М. : Музыка, 2002. – С. 291-309.

Тараканов, М. Е. Творчество Родиона Щедрина / М. Е. Тараканов. – М. : Советский Композитор, 1980. – 328 с.

Холопова, В. Н. Путь по центру. Композитор Родион Щедрин / В. Н. Холопова. – М. : Композитор, 2000. – 310 с.

Григорьева, А. Родион Константинович Щедрин [Электронный ресурс] / А. Григорьева. – Режим доступа : [http:// www.belcanto.ru/schedrin.html](http://www.belcanto.ru/schedrin.html). – Заглавие с экрана.

Михеева, Л. Свиридов. «Поэма памяти Сергея Есенина». Poem to the Memory of Sergei Yesenin : вокально-симфоническая поэма [Электронный ресурс] / Л. Михеева. – Режим доступа : <http://www.belcanto.ru/or-sviridov-esenin.html>. – Заглавие с экрана.

Райскин, И. Бизе-Щедрин. Балет «Кармен-сюита» [Электронный ресурс] / И. Райскин. – Режим доступа : [http:// www.belcanto.ru/ballet_carmen.html](http://www.belcanto.ru/ballet_carmen.html). – Заглавие с экрана.

Щедрин. Балет «Конек-Горбунок» [Электронный ресурс]. – Режим доступа : [http:// www.belcanto.ru/ballet_horse.html](http://www.belcanto.ru/ballet_horse.html). – Заглавие с экрана.

Sviridov - 02 The Winter Sings [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <https://www.youtube.com/watch?v=B8r7iF39fx4>. – Заглавие с экрана.

Семінарське заняття № 13

Тема: Основні етапи розвитку української музики. Українське музичне мистецтво від витоків до початку ХІХ століття. Хоровий концерт у творчості М. Березовського, Д. Бортнянського, А. Веделя.

1. Витоки української музичної культури (від найдавніших часів до IX ст.). Історичні умови розвитку культури. Ранні форми музикування, музичний інструментарій.

2. Музична культура Середньовіччя (IX — перша половина XV ст.). Героїчний епос. Билини. Скомороше мистецтво. Впливи греко-візантійської музичної культури. Становлення професійної культової музики.

3. Музична культура другої половини XV — початку XVII ст. (ренесансно-гуманістичні тенденції). Виникнення нових жанрів пісень, танцювального фольклору, поява нового інструментарію. Виникнення збірника церковних монодичних співів — нотолінійного Ірмолою. Зародження багатоголосся. Музичні цехи, світські жанри та форми.

4. Музична культура України XVII — першої половини XVIII ст. (Бароко). Історичні умови злету української культури. Київо-Могилянська академія - центр розвитку науки та культури. Духовні та світські канти, шкільна драма. Партесний концерт у творчості М. Ділецького. Теоретична й практична праця М. Ділецького «Граматыка мусикійська».

5. Музична культура другої половини XVIII ст. (Класицизм). Розвиток українського музичного мистецтва — народної пісні (історичні, гайдамацькі), пісенний збірник кінця 18 ст. Діяльність музичних цехів. Розвиток світської музичної культури (пісня-романс у творчості Г. Сковороди, інструментальна музика — «Руська симфонія на українські наспіви»). Хоровий духовний концерт у творчості М. Березовського, Д. Бортнянського, А. Веделя.

Методичні рекомендації

Визначити періоди розвитку української музичної культури. Розглянути умови розвитку, форми існування та сфери побутування музичного мистецтва в Україні до IX ст., основні види пісень та музичних інструментів, їх функції. З'ясувати особливості розвитку музичної культури Середньовіччя (IX — перша половина XV ст.). Звернути увагу на розбіжність хронологічних меж у порівнянні з європейським Середньовіччям, сфери та види побутування музики.

Акцентувати вплив греко-візантійської традиції на розвиток культової музики. Оглянути розвиток української культури другої половини XV — початку XVII ст. (ренесансно-гуманістичні тенденції) – виникнення культурно-освітніх осередків, освітня діяльність братерств. Вивчити різновиди нових пісень та танців. Розглянути період другої половини XV — першої половини XVIII ст. (Бароко) у розвитку музичної культури України; відзначити розвиток фольклорних жанрів, появу інструментарію, розвиток науково-теоретичної музикознавчої думки (праця М. Дилецького «Грамматика музикійська»), зародження багатоголосся. Кант як музично-поетичний пісенний жанр, різновиди кантів. Зробити огляд музичної культури другої половини XVIII ст. (Класицизм). Розвиток жанрів української народної пісні, світських жанрів – пісні-романсу (Творчість Г. Сковороди), інструментальної музики, опери. Ознайомитись з жанром хорового концерту на прикладі творчості М. Березовського, Д. Бортнянського, А. Веделя.

Питання до самоконтролю

1. У якій формі існувало музичне мистецтво до IX століття? Назвіть основні види пісень того часу.
2. В чому виражається вплив греко-візантійських традицій на розвиток музичної культури Середньовіччя?
3. Які види музикування у князівсько-дружинному середовищі ви знаєте?
4. Назвати жанри пісень та танців, що виникли у період XVII — першої половини XVIII ст.
5. Що таке кант? Які різновиди кантів вам відомі?
6. Яке значення відіграла праця М. Дилецького «Грамматика музикійська»?
7. Які романси Г. Сковороди ви слухали?
8. Назвіть видатних композиторів – творців жанру хорового концерту.
9. Надати характеристику жанру «хорового концерту».

Робота з термінологічним апаратом

Візантійська служба, церковний спів, старокиївський знамений спів, церковноспівоча книга, стихира, канон, кондакарна нотація, мистецтво дзвонів, духовна пісня, глас, епічний твір, рецитація, дума, історичні пісні, лірико-побутові пісні, пісня-романс, кант, партесний концерт, хоровий концерт.

Література та джерела

Білецький, П. Українське мистецтво XVII – XVIII ст. / П. Білецький. – К. : Мистецтво, 1981.– 159 с.

Боровик, М. К. Хоровий концерт та його творці / М. К. Боровик // Історія української музики : в 6 т. / гол. ред. М. Гордійчук.–К. : Наукова думка, 1989. – Т. I.– С. 194- 217.

Гошовский В. У истоков народной музыки славян / В. Гошовский. – М., 1971. – 304с.

Іваницький А. Українська народна музична творчість: навч. посібн. / Іваницький А.– К.: Музична Україна, 1999. – 222 с.

Історія української музики : в 6 т. / гол. ред. М. Гордійчук.– Київ: Наукова Думка.– 1989. – Т. I. – С. 145-147.

Кауфман, Н. С. Гулак-Артемовский С. С / Н. С. Кауфман. – М. : Музыка, 1973. – 180 с.

Корній Л. Музична культура XVII – першої половини XVIII ст. (Бароко) / Л. Корній // Історія української музики : підруч. для вищих музичних навч. закладів. – Київ; Харків; Нью-Йорк : вид. М. П. Коць. – 1996.– Ч. I. – С. 176-199.

Корній Л. Історія української музики: підруч. для вищих музич. навч. закл. /Л. Корній [ред. Г. Півторак]. – Київ- Харків- Нью-Йорк: Видавництво М.П. Коць. – 1996.– Ч. I. – 315с.

Лановик М.Б. Українська усна народна творчість: навч. посібн / М.Б. Лановик, З.Б. Лановик. – К.: Знання-Прес, 2006. – 591 с.

Фільц Б.М. Музичні цехи на Україні (XVI-X IX ст.) // Українське музикознавство. Науково-методичний збірник. Вип. 17 .– К., 1982. – С. 33-45.

Шеффер Т. В. Канти і псалми / Т. В. Шеффер // Історія української музики : в 6 т. / гол. ред. М. Гордійчук.–К. : Наукова думка, 1989. – Т. І. – С. 217- 231.

Історичні пісні. Пісні-хроніки [Електронний ресурс]. – Режим доступу http://ricolor.org/history/cu/his_cult/silver/. – Заглавие с экрана.

Музикантські цехи: Українська музична культура – О В Сердюк та ін [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://www.vuzlib.su/books/4951>. – Заглавие с экрана

http://valyakodola.com.ua/publ/mojim_uchnjam/gotuemos_do_urokiv_khudozhnoji_kulturi_10_klas/khorovij_koncert_ta_jogo_tvorci/56-1-0-317

Семінарське заняття № 14

Тема: Музичне мистецтво України XIX – до початку XX століття. С. Гулак-Артемівський – автор першої народно-національної опери «Запорожець за Дунаєм». Огляд творчої діяльності М. Лисенка, М. Калачевського, М. Леонтовича, К. Стеценка.

1. Історичні умови розвитку музичного мистецтва України у XIX – початку XX століття. Гальмування потенційних можливостей розвитку української культури (Валуєвський циркуляр 1863 р., Ємський указ 1876 р.). Форми національно-культурного відродження у 2-й пол. XIX ст.: збирання українського фольклору (О. Потебня, С. Воробкевич, І. Колеса, М. Лисенко та ін.). Становлення української національної композиторської школи у 2-й пол. XIX ст. М. Лисенка.

2. М. Лисенко – видатний представник національної музичної культури. Новаторство у різних жанрах творчості. Музично-театральна творчість композитора – надбання українського музичного мистецтва. Опера «Тарас Бульба» – яскравий зразок національної історико-героїчної опери.

3. Леонтович – композитор-новатор. Творчість М. Леонтовича як вершине явище української хорової музики. (Хори «Щедрик», «Дударик», «Пряля», «Козака несуть»).

4. К. Стеценко – композитор, педагог, диригент. Творчість: жанрова палітра, стильові ознаки. Вокальні та хорові твори. Використання форм і жанрів народної духовно-співочої традиції. «Панахида».

Методичні рекомендації

Розглянути особливості історико-культурного розвитку України в 1-й половині ХІХ ст. (несприятливі суспільно-політичні обставини, посилення національного, духовного і політичного гноблення, Валуєвський та Ємський укази). Ознайомитись з формами національно-культурного відродження у 2-й пол. ХІХ ст.

Ознайомитись з творчою постаттю С.С. Гулака-Артемівського, щедрістю його творчого обдарування. Визначити жанрову приналежність опери «Запорожець за Дунаєм» (лірико-комічний жанр), охарактеризувати головних героїв опери (Карась, Одарка, Оксана, Андрій).

Надати загальну характеристику творчості М. Лисенка, визначити її естетичні засади. Розмаїття творчих інтересів митця. Оглянути музично-театральний доробок, визначити його значимість. Акцентувати опору на традиції українського музично-театрального мистецтва, ознаки моделі національної опери та її жанрові різновиди. Опера «Тарас Бульба» як найвидатніше досягнення оперної творчості М. Лисенка й українського оперного мистецтва ХІХ ст.

Ознайомитись з образним розмаїттям хорової творчості М. Леонтовича на прикладі його творів. («Щедрик», «Дударик», «Пряля», «Козака несуть» тощо)

Зробити огляд творчості К. Стеценка, ознайомитись з вокально-хоровим доробком композитора: солоспіви «Вечірня пісня», «Плавай, плавай, лебедонько», «Гетьте, думи, ви хмари осінні»; хорові твори «І знов весна», «Сон» (за вибором).

Питання до самоконтролю

1. Які документи є яскравим проявом шовіністичної політики російського самодержавства, спрямованим на посилення національного, духовного і політичного гноблення українського народу?
2. Визначити жанрову приналежність опери «Запорожець за Дунаєм».
3. Хто був першим виконавцем партії Карася з цієї опери?
4. Скільки опер створив М. Лисенко? За яким літературним першоджерелами створено опери?
5. У якому році М. Калачевський створив «Українську симфонію»? Які народні теми використано у першій частині твору?
6. Про що співається у хорі «Пряля»?
7. На чий вірші написано солоспів «Плавай, плавай, лебедонько»? А хор «Сон»?

Робота з термінологічним апаратом

Валуєвський циркуляр, Ємський указ, національна модель романтичного стилю, національна українська опера, лірико-комічний жанр, історико-героїчна опера, лірико-фантастична опера, дитяча опера, опера-пародія, камерна лірична опера, народна поліфонія, поліфонічне варіювання.

Література та джерела

Гордійчук М. Микола Леонтович / М. Гордійчук. – К.: Музична Україна. – 1977. – 134 с.

Гордійчук М. Українська симфонія М. Калачевського / М Гордійчук. – К., 1963.– 75 с.

Горюхіна Н. К. Г. Стеценко / Н. Горюхіна. Л. Єфремова.– Київ.: «Мистецтво».–1955. –32с.

Дяченко В.А. Микола Віталійович Лисенко: життя і діяльність / В.А. Дяченко. – К.: Муз. Україна, 1968. – 120 с.

Історія української музики [гол. ред. Гордійчук]. – Київ: Наукова Думка.– 1990. – Т. III. – 424 с.

Історія української дожовтневої музики [ред. О.Я. Шресер-Ткаченко.]. – К.: Музична Україна, 1969. – 587 с.

Кауфман Л.С. С.С. Гулак-Артемовский. Жизнь. Личность. Творчество / Л.С. Кауфман. – М.: Музыка, 1973. – 168 с.

Корній Л. Історія української музики: підруч. для вищих музич. навч. закл. / Л. Корній [ред. Г. Півторак]. – Київ- Харків- Нью-Йорк: Видавн. М.П. Коць.– 2001.– Ч. III.– 480с.

Овчарук О.В. Хоровий рух початку ХХ сторіччя як фактор становлення музичної культури та освіти в Україні / О.В. Овчарук // Література та культура Полісся. – Ніжин: НДПУ, 1998. – Вип.11. – С. 137-140.

Орфеєв С.Д. М. Леонтович і українська пісня. – К.: Музична Україна, 1981. – 76 с.

Пархоменко Л.О. К. Г. Стеценко // Історія української дожовтневої музики / Л. Пархоменко. – К., 1969. – С. 526-553.

<http://www.belcanto.ru/zaporozhez.html>

<http://www.br.com.ua/referats/Music/54306.htm>

<http://1576.ua/people/3607>

<http://www.belcanto.ru/taras.html>

[https://uk.wikipedia.org/wiki/Щедрик_\(Леонтович\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/Щедрик_(Леонтович))

Семінарське заняття № 15

Тема: Музичне мистецтво України 60-х – 90-х років ХХ століття.

В. Губаренко, Л. Грабовський, Ю. Іщенко, В. Сильвестров, М. Скорик, Л. Дичко, Є. Станкович, І. Карабиць – творчі портрети композиторів.

1. Суспільно-політичні підвалини вітчизняного мистецтва 60–80 –х рр. ХХ ст. Радикальне оновлення музичної мови та мислення, відтворення стилістичних новацій, застосування новітніх засобів виразності у творчості.

2. Знайомство із творчими персоналіями В. Губаренко (Опера «Листи кохання») та Л. Грабовського («Симфонічні фрески»).

3. Композитор Ю. Іщенко – уродженець Херсону. Вокальний цикл «Календарні пісні» – зразок неофольклорної стилістики.

4. Творчий портрет В. Сильвестрова – огляд доробку. Вокальний цикл «Тихі пісні» - літературна основа, емоційно-образний зміст. Медитативність як засіб розвитку музичного матеріалу.

5. М. Скорик – розмаїття творчих інтересів композитора. «Карпатський концерт» – коло образів, фольклорна основа музики.

6. Л. Дичко – творчий портрет композиторки. Камерна кантата «Чотири пори року» (фрагменти) – зразок втілення нефольклорної стилістики. Основна ідея твору та образний зміст.

7. Є. Станкович - знайомство із творчим доробком композитора. «Гірська легенда» для альту та струнних як взірць органічного зв'язку з образами та музично-виражальними засобами народного мистецтва.

8. Творчий портрет І. Карабиця – множинність жанрових інтересів, синтез як основа композиційного методу. «Диско-хоровод» для кларнету і фортепіано – яскравий зразок камерної творчості композитора.

Методичні рекомендації

Визначити провідні тенденції розвитку української музичної культури 60-90-х років ХХ століття: творчість талановитого покоління українських «шістдесятників», традиції культурного полілогу («людина – світ», «минуле – сучасне», «автор – традиція», «світське – духовне», «композитор – фольклор»), стильове оновлення композиторської творчості, науково-дослідницька робота, розвиток концертно-виконавської діяльності, міжнародне визнання українського мистецтва тощо.

Ознайомитися з творчістю та здобутком В. Губаренко. Провідна роль оперного жанру, моно-опера «Листи кохання» (фрагменти).

Л. Грабовський композитор-новатор, представник неформальної групи «Київський авангард». «Симфонічні фрески» - зразок звернення до образів суміжних видів мистецтв.

Оглянути жанрові та стильові особливості творчості Ю. Іщенка. Вокальний цикл «Календарні пісні» – зразок неофольклорного стилю.

Ознайомитися з творчим доробком В. Сильвестрова (вокальний цикл «Тихі пісні»).

Розкрити фольклорні принципи композиторського мислення М. Скорика та Л. Дичко на прикладі зазначених творів.

Оригінальність втілення пейзажної тематики у «Гірській легенді» Є. Станковича. Фундаментальність творчої спадщини І. Карабиця. Відзначити універсальність музичної мови, синтез елементів сучасних композиторських технік і стилів у поєднанні з новизною звуковисотної організації.

Робота з термінологічним апаратом

Моноопера, «Київський авангард», композитори - «шістдесятники», моноопера, неофольклоризм, пантеїзм, обрядово-фольклорна пісенність, автентичність, а'cappella, медитативність.

Питання до самоконтролю

1. Назвати провідні тенденції розвитку української музичної культури 60-90-х років ХХ століття.

2. Які риси є характерними для жанру моноопери?

3. Зробіть огляд життя та творчості Л. Грабовського.

4. Де народився композитор Ю. Іщенко? Які його твори ви знаєте?

5. Які основні ознаки медитативності, як засобу розвитку музичного матеріалу ви можете назвати?

6. У творчості якого композитора ви знайомилися з цим явищем й на прикладі яких творів?

7. Зі скількох частин складається кантата «Пори року» Л. Дичко?

8. Який музичний матеріал покладено в основу цього твору?

9. Для якого інструменту Є. Станкович написав «Гірську легенду»?

10. До яких жанрів звертався у своїй творчості І. Карабиць?

Література та джерела

Гордійчук М. Леся Дичко / М. Гордійчук.– Київ: Муз. Україна, 1978.– 77 с.

Кияновська Л. Мирослав Скорик: творчість мистця у дзеркалі епохи. Монографія / Л. Кияновська. - Львів: Сполом, 1998. – 216 с.

Кияновська Л. Українська музична культура: посібн. / Л. Кияновська.– Львів: «Тріада плюс», 2009.– 357с.

Крусь О.П. Історія української музики ХХ століття: навч.-метод. посібн. / О.П. Крусь. – Луцьк: «Надстир'я», 1997. – 83 с.

Яворський. Е. Віталій Губаренко / Е. Яворський.– К.: Музична Україна, 1972 .– 51 с.

<http://dls.ksu.kherson.ua/DLS/Library/Catalog.aspx?section=103e8558-47cf-4784-8ab5-8a5916a84f77>

<http://classicalmusic.uol.ua/text/8986172/>

[http://composer.ucoz.ua/publ/ukr_kompozytory/grabovskij_leonid_oleksandrovi ch/13-1-0-191](http://composer.ucoz.ua/publ/ukr_kompozytory/grabovskij_leonid_oleksandrovi_ch/13-1-0-191)

https://www.youtube.com/watch?v=KVT32_z6Kjc

http://kostenkopavel.blogspot.com/2013/09/blog-post_7447.html

<http://dissertation.com.ua/node/658564>

<http://mp3extaz.com/data/євген%20станкович>

http://uk.wikipedia.org/wiki/Бібік_Валентин_Савич

<http://ru.wikipedia.org/wiki/%C3%>

<http://uk.wikipedia.org/wiki/%D1>

<http://m-r.co.ua/mr/mr.nsf/0/D9F6D7D9452B271BC22578B70038C205?OpenDocument>

<http://www.m-r.co.ua/mr/mr.nsf/0/09CA44A2359C6AF7C2257E470045E51C?OpenDocument>

**Перелік питань до диференційованого заліку з дисципліни
«Історія музичного мистецтва»**

1. Поняття «музика», «музична культура». Сутність і структура музичної культури. Періодизація історії музики.
2. Музична культура античності. Місце і функції музики в культурі Давньої Греції. Роль музики в давньогрецькому театрі. Особливі функції хору.
3. Західноєвропейське середньовіччя та основні шляхи розвитку його музичної культури. Місце та функції музики в епоху Середньовіччя.
4. Загальна характеристика музичної культури Ренесансу. «Високий» Ренесанс у музиці XVI ст. Зародження опери, діяльність «Флорентійської камерати». «Дафна», «Еврідіка» – перші опери композитора Якопо Пері.
5. Музика епохи Бароко: періодизація, стиль, естетика. І.С. Бах – найвидатніший представник епохи бароко в музиці. Жанрова універсальність творчості композитора.
6. Загальна характеристика художньо-естетичного напрямку «класицизм» в музиці, естетика класицизму. Віденська класична школа та її представники Ф.Й. Гайдн, В.А. Моцарт, Л. ван Бетховен.
7. Й. Гайдн – творець сонатно-симфонічного циклу. Структура класичної симфонії. Симфонія № 103- характеристика 1 частини твору.
8. Характеристика творчості В.А. Моцарта. Оперна спадщина. Опера «Весілля Фігаро».
9. Кантатно-ораториальна творчість В.А. Моцарта. «Реквієм»: історія створення, характеристика жанру, образний склад.
10. Композитор Л. ван Бетховен і його епоха. Провідні жанри, особливості музичного мислення. Симфонічна творчість Л. ван Бетховена як втілення основної тематики – героїки і трагедії боротьби. Симфонія № 5, Ч. I.
11. Романтизм як художній напрям у мистецтві кінця XVIII – першої половини XIX століть. Музичний романтизм. Ф. Шуберт – перший композитор-романтик. Вокальна творчість композитора як втілення образів та ідей

музичного романтизму (на прикладі пісень «Аве Марія», «Серенада», «Форель», «Лісовий Цар»).

12. Ф. Шопен – засновник польської класичної музики. Мазурки, полонези, вальси – зразки втілення національних танцювальних жанрів.
13. Французький музичний романтизм. «Фантастична» симфонія Г. Берліоза – нове явище в історії європейського симфонізму.
14. Ф. Ліст - яскравий представник угорського музичного романтизму. «Ракоци-марш», «Угорські рапсодії» №2, №6 – зразок стилю «вербункош».
15. Дж. Верді – класик італійської опери. Відображення соціальних та філософських тем у творчості. Реалістична опера «Ріголетто».
16. Ж. Бізе – засновник французької реалістичної музичної драми. Опера «Кармен».
17. Представник пізнього романтизму Р. Вагнер. Оперна реформа. Опера «Лоенгрін».
18. Б. Сметана – представник чеської класичної композиторської школи. Симфонічна поема «Влтава».
19. Е. Гріг – засновник норвезької класичної композиторської школи. Музика до драми Г. Ібсена «Пер Гюнт». Ліричні п'єси для фортепіано: «Кобольд», «Хід гномів».
20. Музичний веризм. Характерні риси стилю, найяскравіші представники. Дж. Пуччіні. Характеристика оперної творчості, зв'язок з напрямком веризму. Опера «Чіо-Чіо-сан» («Мадам Баттерфляй»).
21. Музичний імпресіонізм. К. Дебюссі – імпресіоністичні риси стилю. Образно-жанрове розмаїття фортепіанної творчості К. Дебюссі у 24 прелюдіях для фортепіано.
22. Суспільно-історичні передумови виникнення експресіонізму в музиці. Нововіденська школа та її представники. А. Шенберг – голова нововіденської школи. Творчість Шенберга як відбиток протиріч епохи. Радикальні зміни в музичній мові, композиційних засобах, системі жанрів.

23. Особливості втілення неокласичних тенденцій в національних музичних школах. Творчі постаті К. Орфа, П. Хіндемита. Б. Барток – один з перших представників неофольклоризму.
24. Творча група «Шістка» та її представники. Пошуки нових шляхів у мистецтві. А. Онеггер – найвидатніший представник групи, композитор–новатор. Поема «Пасифік 231» – приклад відображення урбаністичних тенденцій у музиці.
25. Огляд музичної культури другої половини ХХ століття. Панорама авангардистських творчих напрямків: алеаторіка, сонористика, конкретна музика тощо. Сильові особливості творчості О. Мессіана, П. Булеза.
26. Дж. Кейдж, К. Штокхаузен, К. Пендерецький – представники авангарду в музиці, композитори різних художньо-естетичних переконань та національних культур.
27. Я. Ксенакіс – один з лідерів авангарду і концептуалізму в музиці і архітектурі, творець стохастичної музики. Найбільш відомі твори Я. Ксенакіса.
28. Художній напрям мінімалізм в музиці: основні риси та представники. Розвиток мінімалізму в творчості американських композиторів С. Райха, Ф. Гласса.
29. Періодизація історії російського музичного мистецтва. Розвиток музичної культури Росії до середини ХІХ століття. М.І. Глінка – засновник російської музичної класики. Симфонічна творчість М.І. Глінки. «Вальс-фантазія», «Камаринська».
30. Оперна творчість М.І. Глінки, жанрові різновиди опер «Іван Сусанін», «Руслан і Людмила», головні герої та їх характеристика.
31. О.С. Даргомижський, його значення в історії російської музики. Опера «Русалка» – перша російська опера, створена у жанрі психологічної музичної драми. Музична характеристика головних дійових осіб.

- 32.Творче об'єднання «Нова російська школа» («Могутня купка»): склад, естетична платформа, творчі принципи, просвітницька діяльність. Центральна проблематика творчості. Керівна роль М. Балакірева.
- 33.Творча постать М. Мусоргського. Новаторська сутність оперної творчості композитора. Опера «Борис Годунов».
- 34.О. Бородин –загальна характеристика життя та творчості. Огляд симфонічної творчості. Симфонія №2 «Богатирська» – зразок епічного симфонізму.
- 35.М.А Римський-Корсаков. Огляд оперної творчості. Жанрове розмаїття оперної спадщини. Опера на казковий сюжет «Снігуронька» – втілення стародавніх звичаїв і язичницького пантеїзму. Характеристика головної героїні.
- 36.П.І. Чайковський – російський композитор-класик, його значення у російській культурі кінця ХІХ століття. Огляд камерної фортепіанної творчості (цикл «Пори року») та симфонічного доробку (симфонія №1«Зимові мрії» Ч. І або увертюра-фантазія «Ромео та Джульєта»).
37. П.І. Чайковський. Жанрова різноманітність оперної спадщини. Опера «Євгеній Онегін».
38. П.І. Чайковський. Творчий внесок у розвиток балетної музики. Балет «Лускунчик».
39. Яскраві індивідуально-стильові явища російської музичної культури: камерний симфонізм А. Лядова, програмний симфонізм О. Глазунова. Кантата «Іоанн Дамаскін» С. Танєєва, її значення в історії російської кантатно-ораторіальної музики.
- 40.Російська музична культура 1900-х – 1910-х рр. «Мистецтво срібного віку» та його персонажі. Синтетичні тенденції як домінанта російської художньої культури. Об'єднання «Світ мистецтва». Діяльність Дягілева та його «Російські сезони».

- 41.Творчість О. Скребіна: новаторські риси, провідні жанри творчості. Симфонічна поема «Прометей» («Поема вогню»), риси програмності, емоційно-образний зміст.
- 42.С. Рахманінов – композитор, піаніст, диригент. Національні витоки тем образно-жанрової палітри творчості (Другий концерт для фортепіано з оркестром, «Вокаліз»).
- 43.Універсализм творчості І. Стравінського. Поєднання національних традицій і тенденцій сучасного мистецтва в балеті «Петрушка».
44. С. Прокоф'єв представник неокласицизму в музиці ХХ ст. Традиції та новаторство, сфери і жанри творчості. Пошуки у галузі музично-театральних жанрів. «Ромео і Джульєтта» – видатний твір балетного мистецтва ХХ століття.
- 45.Значення творчої діяльності Д. Шостаковича в музиці ХХ століття. Зв'язки із сучасним мистецтвом, актуальність, гуманістична направленість. Переважання великої інструментальної форми. Симфонії Шостаковича – історичне узагальнення розвитку жанру.
- 46.А. Хачатурян. Творче обличчя композитора. Національні витоки музичної мови у поєднанні з відбиттям традицій класичного європейського мистецтва.
- 47.Г. Свірідов. Особливості вокальної спадщини, її значення у розвитку вокального мистецтва ХХ століття. Коло образів, опора на епіко-ліричні традиції, мелодійне багатство. «Поема пам'яті Сергія Єсеніна».
- 48.Р. Щедрин. Сфери творчості, провідні жанри, основні твори. Оркестрова майстерність композитора у концерті для оркестра «Пустотливі частівки», балеті «Кармен-сюїта» (за вибором).
- 49.Музичний авангард. Творчість А. Шнітке, С. Губайдуліної, Е. Денісова.
- 50.Періодизація розвитку музичної культури України. Музична культура Середньовіччя (IX — перша половина XV ст.). Музична культура другої половини XV — початку XVII ст. (ренесансно-гуманістичні тенденції).

- 51.Музична культура України XVII — першої половини XVIII ст. (Бароко). Виникнення нових жанрів: духовні та світські канти, шкільна драма. Партесний концерт у творчості М. Ділецького, його праця «Граматика музикійська».
- 52.Музична культура другої половини XVIII ст. (Класицизм). Втілення гайдамацької тематики в історичних піснях, розвиток пісні-романсу, інструментальної музики. Хоровий духовний концерт у творчості М. Березовського, Д. Бортнянського, А. Веделя.
- 53.Історичні умови розвитку музичного мистецтва України у XIX – початку XX століття. С.С. Гулак-Артемівський – автор першої народно-національної опери «Запорожець за Дунаєм». Музична характеристика головних дійових осіб (Карась, Одарка, Андрій, Оксана).
- 54.Творчість М. Лисенка як новий етап розвитку національної музичної культури. Новаторські риси у різних жанрах творчості. Героїко-патріотична ідея опери М. Лисенка «Тарас Бульба».
- 55.Леонтович – композитор-новатор. Творчість М. Леонтовича як вершинне явище української хорової музики.
- 56.К. Стеценко – композитор, педагог, диригент. Творчість: жанрова палітра, стильові ознаки. Вокальні та хорові твори. Використання форм і жанрів народної духовно-співочої традиції.
- 57.Музичне мистецтво України радянського періоду. (20-30ті р.р.). Творчі постаті композиторів С. Людкевича, М. Колесси, Л. Ревуцького.
- 58.Б. Лятошинський – перший представник українського авангарду, вплив на творчість імпресіонізму та експресіонізму. Критика творчої діяльності за пошук нових засобів музичної виразності, доля симфонії №3.
- 59.Стилістично-жанрові переваги у творчості композиторів В. Косенка, А. Штогаренка, К. Данькевича.

- 60.Музичне мистецтво України 40-50х.рр. Пісня один з провідних жанрів цього періоду. Пісенна творчість композиторів К. Данькевича, А. Штогаренка, П. Козицького, П. Майбороди, А. Кос-Анатольського, О. Білаша та ін..
- 61.Суспільно-політичні підвалини вітчизняного мистецтва 60–80 –х рр. XX ст.. Радикальне оновлення музичної мови, засобів музичної виразності. Творчі портрети В. Губаренко та Л. Грабовського.
- 62.Композитор Ю. Іщенко – уродженець Херсону. Вокальний цикл «Календарні пісні» – зразок неофольклорної стилістики.
63. Творчий портрет М. Скорика. «Карпатський концерт» – важливе художнє досягнення композитора. Коло образів. Фольклорна основа музики концерту.
- 64.Камерна кантата «Чотири пори року» – зразок втілення нефольклорної стилістики в творчості Л. Дичко. Основна ідея твору та образний зміст.
- 65.Музичне мистецтво України періоду незалежності. Творчі портрети композиторів К. Цепколенка, О. Козаренка, С. Пілютикова.
- 66.Музичне мистецтво України періоду незалежності. Творчі портрети композиторів молодшої генерації – Ю. Гомельської, Б. Фроляк, А. Загайкевич.

Зміст

Вступ.....	3
Тематичний план курсу.....	6
Плани семінарських занять.....	8
Перелік питань до диференційованого заліку.....	46